شناسنامه

عضو انجمن صنفی مدیران رسانه و شرکت تعاونی مطبوعات کشور

صاحب امتیاز: جمعیت هلال احمر جمهوری اسلامی ایران

دفتر مرکز: تهران، فلکه دوم صادقیه ابتدای بزرگراه جناح کوچه شهید طاهریان، شماره ۲۴

کدپستی: ۱۴۸۱۶۳۵۳۵۳

فکس: ۴۴۹۵۶۱۰۰

تلفن: ۸-۴۴۹۵۶۱۰۱

چاپ: موسسه جام جم برتر برنا

تلفن سازمان آگهی ها: ۲-۴۴۹۵۶۲۰۰ فکس: ۴۴۹۵۶۱۰۷

سامانه پیامکی: ۵۰۰۰۲۶۲۶۶۲

سایت شهروند: www.shahrvand-newspaper.ir

اینستاگرام شهروند: shahrvandonline_ir

شبکه ایکس شهروند: shahrvandonline

شهروند

روزنامه صبح ایران

www.shahrvand-newspaper.ir

۸ شوال ۱۴۴۶
7 April 2025
سال دوازدهم

دوشنبه
۱۸ فروردین ۱۴۰۴
شماره ۳۳۱۹
۱۲ صفحه
۵۰۰۰ تومان

تقویم تاریخ

- درگذشت هنری فورد کارآفرین و مخترع آمریکایی، پدر صنعت اتومبیل (۱۹۴۷ میلادی)
- شهادت آیت‌الله رسول شمس‌آبادی، به دست گروه منافق مهدی هاشمی (۱۳۵۵ خورشیدی)
- اخراج هزاران ایرانی مقیم از عراق، به دستور رژیم بعثی این کشور (۱۳۵۹ خورشیدی)
- بمباران شیمیایی مواضع ایران همزمان با آغاز «عملیات کربلای ۸» (۱۳۶۶ خورشیدی)
- وفات فقیه، عالم بزرگ و عارف شهیر آیت‌الله سیدعبدالکریم کشمیری (۱۳۷۸ خورشیدی)

عکس دیروز

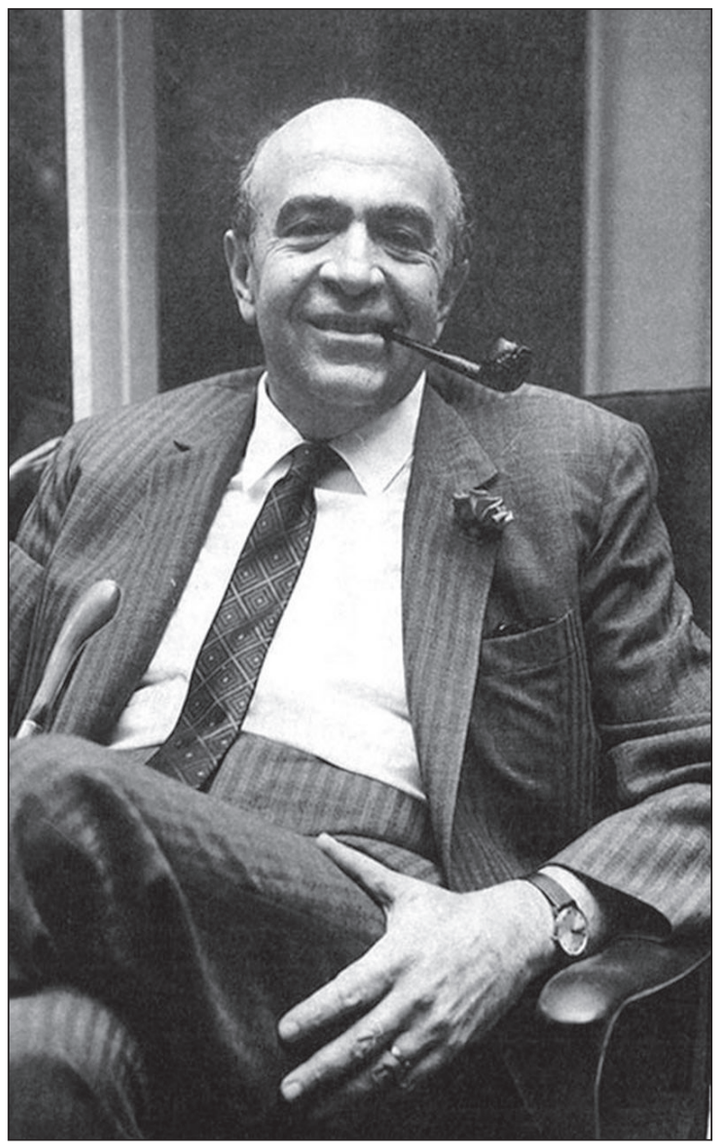

فرجام نخست‌وزیر محبوب شاه

۴۶ سال پیش در چنین روزی، برابر ۱۸ فروردین ۱۳۵۸ خورشیدی، امیرعباس هویدا، از رجال مشهور دوران حکمرانی پهلوی دوم، به جرم افساد فی‌الارض و محاربه با خدا اعدام شد. هویدا با ۱۲ سال و ۶ ماه دوام در منصب نخست‌وزیری به نوعی رکوردار محسوب می‌شود و این حاصل نشد مگر به خاطر رضایت تمام و کمال محمدرضا پهلوی از او. رضایتی که نه حاصل کارآمدی نخست‌وزیر بلکه بیشتر به دلیل گوش بفرمانی و بله قربان‌گویی صِرف هویدا بود. شاه در طول حکمرانی خود نشان داده بود که تحمل دو مدل نخست‌وزیر را ندارد، نخست کسی که در برابر دستورات او چون و چرا کند، و دوم فردی که کارآمد باشد و نقش شاه در اداره کشور را کمرنگ جلوه دهد. هویدا از هر دوی این‌ها مبرا بود، زیرا نه در برابر درخواست‌های شاه مقاومت می‌کرد و نه دولتمرد قابلی بود. هویدا در طول محاکمه، برای توجیه عملکرد خود بارها و بارها «سیستم» را مقصر اشکالات موجود عنوان کرد و این که هر کس دیگری هم جای او بود چاره‌ای جز اطاعت از اوامر سیستم یا در واقع شخص «شاه» نداشت: «ما گرفتار سیستمی بودیم که هرکسی در آن سیستم به نحوی در خدمت رژیم بود... من آن سیستم را به وجود نیاورده بودم. قبل از من و بعد از من نخست‌وزیرانی بودند که با این سیستم کار کردند. من هم ادامه دهنده همان راه بودم نه به وجودآورنده‌اش...»

نگاه روز

افتتاح بازی‌های المپیک نوین در زادگاه مسابقات حماسی و پهلوانی

[شهروند] «سریع‌تر، بالاتر، قوی‌تر. اما مهم نیست که برنده شوی، مهم شرکت کردن است.» نوشته فوق را شاید بتوان مشهورترین جملات تاریخ ورزش جهان به شمار آورد. ۱۲۹ سال پیش، برابر ۶ آوریل ۱۸۹۶ میلادی، بازی‌های المپیک مدرن پس از ۱۵ قرن بار دیگر در آتن، یعنی زادگاه اصلی این مسابقات افتتاح شد و مضمون داخل گیومه نیز به عنوان شعار آن در معرض دید جهانیان قرار گرفت. مسابقات المپیک باستان در سال ۷۷۶ پیش از میلاد در یونان پا گرفت، اما از سال ۳۹۴ میلادی برگزاری آن توسط امپراتوری روم ممنوع شد. این مسابقات به اندازه‌ای اهمیت داشت که مورخین یونانی دوران باستان، از آن به عنوان واحدی برای اندازه‌گیری زمان استفاده می‌کردند و بر اساس آن یک «المپیاد» نشانه ۴ سال بود. پس از تصرف یونان توسط امپراتوری روم از اهمیت این مسابقات سال به سال کاسته شد. زمانی هم که مسیحیت به دین رسمی امپراتوری روم تبدیل شد، بازی‌های المپیک به عنوان جشنواره‌ای کفرآمیز و مغایر با اساس مسیحیت تلقی و در نهایت تئودوسیوس امپراتور وقت روم انحلال آن را رسما اعلام کرد.

لغو فرمان تئودوسیوس و شروع «المپیک نوین»

۱۴۹۸ سال پس از ختم مسابقات المپیک باستان، یک آموزگار و تاریخ‌پژوه فرانسوی به‌نام بارون پیر دو کوبرتن، تجدید حیات این مسابقه‌ها را سرلوحه اهداف خود قرار داد. دو کوبرتن در سال ۱۸۹۲ میلادی، طی یک سخنرانی در دانشگاه سوربن پاریس، پیشنهاد از سر گرفتن مسابقات المپیک را مطرح کرد. این پیشنهاد بلافاصله با استقبال نخبگان جامعه مواجه شد و عاقبت بر اثر تبلیغات و فشار هواداران احیای مسابقات المپیک، تولد مجدد آن در سال ۱۸۹۶ مورد موافقت قرار گرفت و به تصویب رسید. بنابر تصمیم کمیته بین‌المللی المپیک (IOC) که توسط دو کوبرتن ایجاد شده بود، شهر آتن به عنوان زادگاه مسابقات المپیک باستان برای میزبانی از نخستین دوره المپیک مدرن انتخاب شد. به این ترتیب نخستین دوره این مسابقات از ۶ تا ۱۵ آوریل ۱۸۹۶ در پایتخت یونان به‌انجام رسید.

حلقه‌های رنگی، به نشانه دوستی ساکنان پنج قاره

در مسابقات المپیک آتن، ۲۴۱ ورزشکار مرد از ۱۴ کشور جهان در ۹ رشته ورزشی وارد رقابت شدند که در پایان ایالات متحده با ۱۱ مدال طلا به مقام نخست رسید. در این مسابقات رژه ورزشکاران در افتتاحیه و افروختن مشعل مسابقات، دقیقاً مطابق رسوم برگزاری این رویداد در دوران باستان مورد تقلید قرار گرفت. در المپیک ۱۹۲۰ که شهر آنتورپ بلژیک میزبانی مسابقات را بر عهده داشت، برای نخستین بار پرچم المپیک برافراشته شد. این پرچم ۵ حلقه رنگی را در زمینه‌ای سفید رنگ به نمایش می‌گذاشت که هر کدام از رنگ‌های این حلقه‌ها نماد یک قاره به شمار می‌آمدند: آفریقا: سیاه، آمریکا: قرمز، آسیا: زرد، اروپا: سبز و اقیانوسیه: آبی. مسابقات المپیک در سال‌های ۱۹۱۶، ۱۹۴۰ و ۱۹۴۴ میلادی به دلیل وقوع دو جنگ جهانی اول و دوم برگزار نشد.

بارون پیر دو کوبرتن

نقش مسابقات المپیک روی یک کاسه سفالی باستانی

عکس روز

جاری شدن زاینده‌رود در اصفهان

با رهاسازی آب از سد نکوآباد، زاینده‌رود بار دیگر زنده شد و با گذر از فلاورجان و محمودآباد به مرکز شهر اصفهان رسید. از نخستین ساعات جاری شدن آب، شمار زیادی از شهروندان و گردشگران در کنار رودخانه و پل‌های تاریخی اصفهان حضور یافتند تا لحظه بازگشت آب را جشن بگیرند. از زمان بازگشایی، رودخانه فقط ۱۰ روز جاری خواهد بود که صرف آبیاری باغات شرق اصفهان می‌شود.

خاطرات الرجال

اسدالله علم، وزیر دربار و از نزدیکترین چهره‌ها به محمدرضا شاه، تنها رجل سیاسی دوران پهلوی دوم است که خاطرات خود از ۱۰ سال همنشینی نزدیک با شخص شاه و خاندان پهلوی را مکتوب کرده است. این تقریرات در ۷ جلد تحت عنوان «یادداشت‌های علم» به چاپ رسیده‌اند و ما در این ستون به تناوب این یادداشت‌ها را مرور می‌کنیم.

کار، کارِ انگلیس‌هاست!

دو خبر کوچک جهانی نگرانم کرده، یکی این که ابوظبی در قیمت نفت خود به علت آن که نفت غیرمطلوب سنگین است، تنزل قائل شده و علت دیگری که ذکر کرده این است که خریدار پیدا نمی‌کند. چون شیخ ابوظبی آدم پدر سوخته‌ای است، فکر می‌کنم تحت تأثیر زدوبند با آمریکایی‌ها باشد. دیگر این که نیجریه در قیمت نفتی که به دولت‌های آفریقایی می‌دهد به علت هم‌کیشی، تخفیف در قیمت داده است. فکر می‌کنم این هم کار انگلیس‌ها باشد و به هر صورت هر دو عمل بر علیه ماست که پرچمدار قیمت امروزی نفت هستیم. ۵۳/۱۲/۹

تمناهای تمام‌نشدنی مادرزن

صبح عرض کردم سرکار فریده خانم باز همان تیتر والاحضرت یا نشان خورشید را می‌خواهند، آقای محمدعلی قطبی برادرشان هم سمت سفیرکبیر. به نظرم باید مرحمت فرمایید، بالاخره ایشان مادربزرگ ولیعهد هستند و چاره نیست. فرمودند: «خب درویش خانم دیگر چه می‌خواهند؟ چیزی که به من زجر می‌دهد این است که به ظاهر می‌گویند نمی‌خواهم و درویش هستم و در باطن این همه اصرار.» عرض کردم فکر می‌کنم به علیاحضرت هم عرض می‌کنند، منتها ایشان به شاهنشاه چیزی نمی‌گویند. فرمودند: «آخر من همیشه دست بالا را گرفته و در این زمینه و این حرکات مسخره‌شان کرده‌ام، دیگر چیزی نمی‌گویند.» ۵۴/۱۲/۱۰

اسرائیل اینجا، اسرائیل آنجا

گزارشات سیروس پرتوی مدیرکل دربار که بسیار جوان تحصیل کرده و فهمیده‌ای است تقدیم کردم، ملاحظه فرمودند. از طرف اسرائیل او را دعوت کرده بودند برای یک هفته آن جا برود تا مسائل ارتباطات جمعی آن‌ها را مطالعه کند (پرتوی به طور محرمانه با اسرائیلی‌ها هم کار می‌کند و آن دفتر من را اداره می‌کند). خیلی عالی بود، پسندیدند. مسائلی که وزیر خارجه اسرائیل، ایگال آلون با او در میان گذاشته بود خیلی باز و روشن بود. معلوم بود حسن نیت دارند که یک وزیر خارجه به مدیرکل ما این طور حرف می‌زند. عرایض لوبرانی (آوری لوبرانی، سفیر اسرائیل در ایران از ۱۹۷۳ تا ۱۹۷۸) را هم عرض کردم. او هم عرض کرده که نمی‌خواهد وابسته نظامی آن‌ها در جلسه توجیهی ستاد حضور داشته باشد. می‌خواهد قبلاً به افسران ما بگوید که آمریکایی‌ها چه چیز می‌خواهند و چه می‌پرسند. فرمودند: «نه لازم نیست. خوب نیست این‌ها این قدر ارتباط پیدا کنند. خود لوبرانی که طوفانیان را کاملاً توجیه می‌کند کافی است.» ۵۴/۱۲/۱۲

امروز با فناوری

انقلاب در تکنولوژی هوش مصنوعی با تولید تراشه نوری دارای بهره‌وری بالا و مصرف کم

نخستین تراشه مبتنی بر نور جهان ساخته شد. این تراشه فوتونیکی هوش مصنوعی در مقایسه با تراشه‌های مبتنی بر سیلیکون سنتی، افزایش چشمگیری در سرعت پردازش و بهره‌وری انرژی ارائه می‌دهد. تراشه‌های فوتونیکی که با استفاده از نور به جای برق کار می‌کنند، افزایش ۳۰ برابری بازدهی انرژی و افزایش ۵۰ برابری سرعت محاسبات را نوید می‌دهند که همین ویژگی به طور بالقوه می‌تواند مراکز داده هوش مصنوعی و محاسبات باعملکرد بالا را متحول کند. این تراشه‌ها برخلاف سیگنال‌های الکتریکی مورد استفاده در تراشه‌های سیلیکونی معمولی، از قدرت ذرات نور (فوتون‌ها) برای پردازش داده‌ها استفاده می‌کنند. این جابه‌جایی به فوتون‌هایی که بدون جرم هستند و با سرعت نور حرکت می‌کنند، اجازه می‌دهد تا اطلاعات را به طور قابل توجهی سریع‌تر از الکترون‌ها منتقل کنند. رویکرد فوتونیک از نور به جای الکترون‌ها استفاده می‌کند و یک تغییر پارادایم در راندمان محاسباتی ارائه می‌دهد و در مقایسه با پردازنده‌های سنتی، عملیات ریاضی سریع‌تر و کم‌مصرف‌تر را ممکن می‌کند.

همچنین برخلاف الکترون‌ها که گرما تولید می‌کنند، فوتون‌ها انرژی گرمایی قابل توجه کمتری ایجاد می‌کنند. این ویژگی به نگرانی‌های فزاینده مصرف انرژی مرتبط با برنامه‌های محاسباتی فزاینده مانند هوش مصنوعی می‌پردازد. به اعتراف کارشناسان، تراشه‌های فوتونیک می‌توانند در غلبه بر محدودیت‌های فناوری سنتی سیلیکون، به‌ویژه در زمان ظهور فعلی هوش مصنوعی و سایر برنامه‌های کاربردی داده فشرده، مفید باشند. در حقیقت توانایی افزایش شدید سرعت پردازش و در عین حال کاهش مصرف انرژی می‌تواند تأثیر عمیقی بر پایداری زیرساخت‌های محاسباتی در مقیاس بزرگ داشته باشد. شرکت تولیدکننده این تراشه، محصول خود را بر روی پایه‌ای از ماده‌ای موسوم به «لایه نازک لیتیوم نیوبات» به دست آورده است. این ماده به دلیل توانایی در فعال کردن دستکاری سیگنال نوری فوق سریع در چندین گیگاهرتز و بدون نیاز به مدولاسیون حرارت، برای محاسبات فوتونیک بهینه تلقی می‌شود. این مزیت منجر به کنترل دقیق‌تر و کم‌مصرف‌تر نور می‌شود و در نتیجه قدرت محاسباتی و بهره‌وری انرژی در مقایسه با سیلیکون سنتی افزایش می‌یابد.

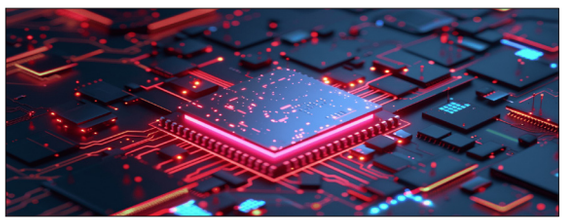

امروز با سلامت

کاهش خطر مرگ ناشی از بیماری با ۷۵ دقیقه ورزش شدید یا ۱۵۰ دقیقه معمولی در هفته

تحقیقات جدید نشان می‌دهد که ورزش کردن فقط یک یا دو روز در هفته، در صورتی که میزان توصیه‌شده فعالیت را انجام داده باشید، می‌تواند خطر مرگ ناشی از بیماری‌ها را کاهش دهد. در حقیقت تا زمانی که ۱۵۰ دقیقه فعالیت بدنی متوسط تا شدید در هفته داشته باشید - چه این مقدار را در یک یا دو روز فشرده کنید یا در طول هفته پخش کنید - می‌توانید خطر مرگ ناشی از بیماری‌های قلبی، سرطان یا سایر عوامل را به میزان قابل توجهی کاهش دهید. این مطالعه شامل بیش از ۹۳ هزار نفر در بریتانیا بود که از دستگاه‌های مچی برای اندازه‌گیری میزان فعالیت بدنی خود استفاده کردند. محققان آن‌ها را به سه گروه تقسیم کردند: ۱- جنگجویان آخر هفته (کسانی که فقط در یک یا دو روز ورزش می‌کنند)، ۲- افرادی که به طور منظم ورزش می‌کنند. ۳- افراد غیرفعال. سپس، خطر مرگ زودرس در این سه گروه مورد بررسی قرار گرفت.

نتایج نشان داد که هم جنگجویان آخر هفته و هم ورزشکاران منظم، در مقایسه با افراد غیرفعال، کاهش چشمگیری در خطر مرگ داشتند. جنگجویان آخر هفته: ۳۲ درصد کاهش خطر مرگ کلی، ۳۱ درصد کاهش خطر مرگ ناشی از بیماری‌های قلبی، ۲۱ درصد کاهش خطر مرگ ناشی از سرطان. ورزشکاران منظم: ۲۶ درصد کاهش خطر مرگ کلی، ۲۴ درصد کاهش خطر مرگ ناشی از بیماری‌های قلبی، ۱۳ درصد کاهش خطر مرگ ناشی از سرطان. محققان این یافته‌ها را «شواهدی اطمینان‌بخش» توصیف می‌کنند که نشان می‌دهد حتی فعالیت بدنی گاه‌به‌گاه نیز می‌تواند تأثیرات مثبت بلندمدتی بر سلامت داشته باشد. بر اساس دستورالعمل‌های فعلی افراد باید حداقل ۷۵ دقیقه ورزش شدید یا ۱۵۰ دقیقه ورزش با شدت متوسط در هفته انجام دهند. این مطالعه نشان می‌دهد که مهم نیست این مقدار در چند روز تقسیم شود. حتی فشرده کردن آن در یک یا دو روز نیز می‌تواند برای سلامتی مفید باشد.

امروز با قانون

نکات کاربردی حقوقی برای همه به زبان ساده

همه شهروندان لازم است سطح آگاهی‌های حقوقی خود را افزایش بدهند. این امر موجب تحقق و ارتقاء اصل حاکمیت قانون در جامعه، ارتقاء سطح سواد حقوقی افراد، کاهش مراجعات مردم به نهادهای قضایی و شبه‌قضایی، همچنین فرهنگسازی و آمادگی عموم برای تبعیت از قانون خواهد شد.

حذف نام همسر سابق از شناسنامه

زن پس از طلاق، در صورت ازدواج مجدد و ثبت این ازدواج در دفاتر ازدواج و طلاق و یا در صورت اثبات دوشیزه بودن مطابق احکام قضایی و سند طلاق، امکان حذف نام همسر سابق خود را از شناسنامه خواهد داشت.

نحوه قانونی شهادت زنان در دادگاه

از دلایل اثبات دعوی و جرایم در امور حقوقی و کیفری شهادت است که طبق قانون ارزش اثباتی شهادت یک زن نصف شهادت یک مرد است. به این صورت که شهادت دو زن مساوی با شهادت یک مرد است.